ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 106, Temmuz 2020, s. 457-479

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.43935>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
2.06.2020

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.07.2020

Nihan ÇIPLAKKILIÇ
nihanc17@gmail.com

HALİS BİÇER’İN RESİM VE FOTOĞRAF ÇALIŞMALARI¹

Öz

Bu makalede Türk grafik tasarım sanatında yer alan Prof. Halis Biçer’ in hayatı, sanatsal düşünceleri, resim çalışmaları ve fotoğraf çekimleri ile ilgili sanat eserleri ele alınmıştır. Sanatçı, Türk grafik sanatı eğitimi ve tarihi açısından gelişim sürecinde kendini göstermiştir. Bu nedenle sanatındaki incelikleri gelecekteki nesillere iletirken, resim ve fotoğraf çalışmalarındaki konuları aktarmadaki katkıları ele alınmıştır. Türk grafik sanatının sanatsal gelişmeleri ve değişimlerin yanı sıra, kendine özgü anlatımıyla değişik bir bakış açısı sunmuştur. Prof. Halis Biçer’ in fikirlerinin, resim çalışmalarının, fotoğraf çekimleriyle Türk grafik sanatı eğitimine katkıları ve etkileri araştırılarak, sonuçları ortaya konmaya çalışılmıştır. Sanatçı hakkında yapılan literatür taramasının yanında, kendisiyle röportaj yapılarak Türk grafik tasarım sanatını etkileyen süreçler konuşularak resim çalışmaları ve fotoğraf çekimleri incelenmiştir. Sadece grafik, kaligrafi sanatçısı değil, bunun yanında suluboya, yağlıboya, oyma-baskı ve fotoğraf gibi bütün sanat eğitimi üzerine her türlü eğitimi almış bir kişidir. Nitel bir araştırma sonucunda yapılan sanatları hakkındaki görüş ve düşünceleri anlatılmıştır. Sanatçının kendine has sanatındaki özgün düşünceleriyle daha iyi anlaşılmasına sebep olan sanatsal ifade biçimlerindeki renk tonları, perspektif ve kompozisyon bütünlüğündeki dengeyi görsellik açıdan resim ve fotoğraflarında kullanan bir sanatçı olmuştur.

Anahtar kelimeler: Halis Biçer, Resim, Sanat ve Fotoğraf

¹ Bu makale tezinden yazılmıştır.

PAINTING AND PHOTOGRAPHY WORKS OF HALİS BİÇER

Abstract

In this article, Professor of Turkish graphic design art. Art works related to Halis Biçer's life, artistic thoughts, painting works and photographing have been discussed. The artist showed himself in the development process in terms of Turkish graphic art education and history. For this reason, while conveying the subtleties in his art to future generations, his contributions in transferring the subjects in painting and photography are discussed. In addition to the artistic developments and changes of Turkish graphic art, he offered a different perspective with his unique expression. Professor The contributions and effects of Halis Biçer's ideas, painting studies, photo shoots to Turkish graphic art education were investigated and the results were tried to be revealed. In addition to the literature review made about the artist, by interviewing him, the processes affecting the Turkish graphic design art were discussed, and his paintings and photo shoots were examined. He is not only a graphic, calligraphic artist, but also a person who has received all kinds of education on all art education such as watercolor, oil painting, carving-printing and photography. The opinions and thoughts about his arts, which were made as a result of a qualitative research, were explained. He has been an artist who uses the balance of perspective and composition integrity in his paintings and photographs in terms of artistic expression, which causes the artist to be better understood with his unique thoughts in his unique art.

Keywords: Halis Biçer, Art and Design

1.GİRİŞ

Türk grafik tasarım sanatında, grafik sanatlar olarak değerlendirilen çalışmaların milattan öncesine kadar bir geçmişi olduğu söylenebilmektedir. Mağara duvarlarına yapılan ilk resimler insanın sanat açısından meydana getirdiği belgelerdir. Duvara yapılan veya kazınan resimler, insanın varoluşunun en eski bilgi kaynağıdır ve sanatın kırıltılarını haber vermektedir.(Selvi,2010:38) Sanat, insanoğlunun varlığından bu yana süregelen bir ifade aracı olmuştur. Sanatçımız da kültürümüzden yola çıkarak özgün eserler vermiştir. Çünkü sanatı etkileyen kültür, toplum ve geleneklerdir. Bu yüzden sanatçımız, çalışmalarında, özgün ve yaratıcılığını estetik bir şekilde ortaya koyarak, birçok yönüyle kendini göstermiştir. Bu yönde sanatın önemini vurgulayarak eğitimini sürdürmüş ve örnekler bırakmıştır. Türk grafik sanatına yenilikler katarak, çağdaşlığı, özgünlüğü ve yaratıcılığı ön planda tutmuştur. Çalışmalarında figüratif ve soyut resim yapmaktadır. Sanatçımız, soyut çalışmalarında Almanya'dan gelen Adnan Turani' den etkilendiğini belirtmiştir. Halis Biçer, Köy Enstitüsü eğitimi alan sanatçılarımızdandır. Köy Enstitüsü'nde aldığı sanat eğitimi sayesinde, Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Bölümüne girerek, orda eğitim aldıktan sonra Resim-İş öğretmeni olmuştur. Sanatçımızın bilgilerinden faydalanarak yapmış olduğu fotoğraf çekimlerinin bıraktığı etki ve yanılmalara, bu açıdan görsel algının çok önemli olduğunu vurgulamıştır.

2.HAYATI (1940-)

Grafik tasarım sanatçısı Halis Biçer, 1940 yılında Nallıhan'da doğmuş, evli ve iki çocuğa sahiptir. 1946-1958 yılında, Bağlıca Köyü ve Nallıhan İlkokulları'n da ilkokula başlayan sanatçımız, 1952-1958'de, ortaöğretimini Ankara Hasanoğlu, Atatürk İlköğretmen Okulu'nda tamamlamıştır. Daha sonra 1958-1961 yıllarında yükseköğrenimini, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde tamamlayarak Resim-İş öğretmeni olmuştur. 1981-1982 yıllarında ise, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'n da lisansını tamamlamıştır.

İlk tayin yeri Diyarbakır Erkek İlköğretim Okulunda göreve başlayan Halis Biçer, 1961-65 yıllarında görev yaptığı bu yerden Adana İmam Hatip Okulu'na resim öğretmeni olarak atanmıştır. Kısa bir süre sonra Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Sanatlar Bölümü asistanlık sınavını kazanarak İstanbul'a yerleşmiştir. 1966-1970 yıllarında İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'n da asistanlık ve öğretim görevliliği yapmıştır. 1974-1977 yıllarında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulunda grafik sanatlar bölüm başkanlığı yapan sanatçımız, 1978-1979 da Güzel Sanatlar Akademisi Uygulamalı Endüstri Sanatlar Yüksekokulunda öğretim görevliliği yapmıştır. Daha sonra Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi grafik ana sanat dalında öğretim görevliliği, 1970-1982 yıllarında ise İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'n da öğretim üyeliğine, 1983 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Ana Sanat Dalı'n da "Sanatta Yeterlilik" alarak, 05.06.1986'da doçentliğe, 04.07.1989 yılında İnönü Üniversitesi'nde profesörlüğe yükselmiştir. 1983-1988 yıllarında Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Eğitimi Bölümü Başkanlığı ve anabilim dalı başkanlığı yapmıştır. Sonrasında Marmara Üniversitesi Uygulamalı Güzel Sanatlar yüksekokulu ve Açıköğretim Fakültesi İletişim Sanatları Bölümlerinde öğretim üyeliği (2 yıl) yapmıştır. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü öğretim üyeliği, 15.09.1989-1995 yıllarında, Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Bölümü Başkanlığı yapmış, Yıldız Teknik Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Serigrafi Programı yürütücülüğü ve Yıldız Teknik Üniversitesinde beş yıl çalıştıktan sonra 1999 yılında emekli olmuştur. 2005-2007 yılları arasında Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü, öğretim üyeliği ve dekan yardımcılığı da yapmıştır. Emekli olduktan sonra Beykent Üniversitesi, Okan Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Grafik Tasarımı ile ilgili dersler de vermiştir. Sanatçımızın uzmanlık alanları ise, kaligrafi, yazı tasarımı, grafik tasarımının yanı sıra fotoğrafı, resim çalışmalarıdır. (Çıplakkılıç, Nihan, (2019), Cumhuriyet Dönemi Türk Grafik Sanatları Tarihi ve Halis Biçer' in Grafik Çalışmaları, Fırat Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ) Sanatçımız ilkokul yıllarında yaptığı resim çalışmalarıyla ödül kazanan başarılı bir sanatçıdır.

3. HALİS BİÇER'İN SANATA BAŞLAMASI İLE İLGİLİ SÖYLEŞİ

Sanatçımız, sanat hayatına Köy enstitüsü eğitimi alarak, resim, grafik sanatlara ve yazıya-çizime merakı 12 yaşında başlamış ve sürekli resim çalışmaları yaptığını belirtmiştir. 5. sınıfta 60 adet resimden oluşan bir sergi açmıştır. Bunun üzerine yaptığı çalışmalarıyla da sanatına devam etmiştir. Kendisiyle yaptığımız görüşme sonucunda sanat eğitiminin nasıl başladığını bizlere şöyle anlattı:

Sanatçımız; *“Asistanlığımdan önceki maceram köy enstitüsünde başladı. Meslek seçimimde başlangıç olarak orada başlayan çalışmalarım oldu. Güzel Sanatlar eğitimi veren yüksek bir kurumda devam ederek, İstanbul sanatın başkentinde bütün çalışmaları izleyerek, bizden önceki güzel sanatlar eğitimini veren kişileri izleyerek, Almanya'dan gelmiş öğretim üyelerini izleyerek, onların yöntemlerini görerek kendisini geliştirmiş bir kişiyim. Meslek yüksekokulunda güzel sanatlarla ilgili bir üniversite ile eşdeğer bir yüksekokulda yeniden bir eğitim alarak, onları izleyerek, yenilikleri görerek ve uygulayarak, hem piyasada hem de özelde yaptığım çalışmalar beni geliştirdi. Ayrıca bir grafik sanatçısı iyi resim yapmak zorundadır. Çalışma dediğimiz şey özgün olmalıdır. Temeli resimdir. Öğretmen okulunda 60 resimle sergi açtım. Yani lise dönemimde 60 resimle sergi açmış birisiyim. Sergilere katılarak, sergiler açarak çalışmalarımı sundum. Bir sanatçının yaptığı eseri yorumlamak çok önemlidir. Bir şey yapılırken, o düşüncenin alt yapısı çok önemlidir. Karşınızda eğiteceğiniz kişiye bunları anlattırsanız ve örnek üzerinde konuşursanız, iyi çalışmalar çıkarabilirsiniz. Öğrenciler, yaptığınız çalışmaya, bu resim nedir, diye sorarlar. Hocam bu ne? Bu bir resim. “Şimdi bir ressam sormuşlar, bir balık tablosu, balıklar var. demişler ki sayın sanatçı bu bir balık değil, balığa pek benzemiyor. demiş ki o balık değil, o resim”. Şimdi resimdeki balık, sanatçının yorumuna göre değişir ve figüratif olsa bile farklı yorumlanmış olabilir. Mesela bazıları, “Picasso nedir ya, bunlar nedir böyle, ben bile yaparım”, der. Hayır sen yapamazsın. Onun alt yapısı klasik resmin en uç noktasına kadar ulaşmış ve onu yapmış. Ondan soyutlamış, onları farklı yorumlamış, ondan sonra farklı biçimler oluşturmuş, öyle Picasso olmuş. Onu küçümsemek, o cehaletin dik alasıdır. Yani bende onun gibi yaparım demek olmaz, çünkü yapamazsın. Sanat sanat için değil, sanat insanlar için, toplum içindir. Öyle laf olsun diye sanat yapılmaz. Bir resim yapıyorsan, yeni biçimler, yeni renkler, yeni uygulamalar yaparsın, yeni teknikler denersin, o teknikler yetmez ve tabi ki oradaki yorum önemlidir. Yani her resmin altına bir açıklama eklenmez. Resim kendisini anlatmak zorundadır Sanat çalışmasında renk kısıtlaması olmaz. Her konuya göre bir renk veya o renklerin tonları seçilerek kullanılır. Mesela kırmızı kullanılması gereken bir yerde ya ben kırmızı sevmiyorum. Ben şu rengi kullanayım, olmaz. Nasıl biçimler üzerinde bir özgünlük, bir yenilik düşünüyorsak, renklerde de öyledir. Öyle bir kısıtlama olmaz. Yerinde hangi renk daha uygun düşüyorsa onu kullanmak en iyisidir.”* Ayrıca sanatçımız; *“Herkesteki değişik duygular, yetenekler farklıdır. Herkes farklı görür ve farklı değerlendirir. Görsel algı dediğimiz olay budur. Tanrı her türlü değişik duyguları ve yetenekleri vermiştir.”* sanat herkes için değişkendir, sanat yoruma açık bir alandır, diyebiliriz. (Çıplakkılıç, Nihan,(2019), Cumhuriyet Dönemi Türk Grafik Sanatları Tarihi ve Halis Biçer' in Grafik Çalışmaları, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ)

Grafik tasarım, kaligrafi ve amblem-logo çalışmaları üzerine hazırlamış olduğum bildirim İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Lisansüstü Öğrencileri Sanat ve Tasarım Sempozyumu&Sergisi' inde ayrıca yayınlanmıştır.(11-12. Mayıs. 2020)

4.SANAT EĞİTİMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

Prof. Halis Biçer, iyi bir sanat eğitimci, branşında deneyimli ve üretken, yenilikçi, çağdaş düşünceler taşıyan biridir. Görsel algıda başarılı bir tasarımcı, renk, biçim ve formlar üzerinde kendi stilini gösteren sanatçılarımızdandır.

Sanatçımız sanat ile ilgili düşüncelerini şöyle belirtmiştir: *”Sanat Eğitimi, toplumun yaratıcı gücünü geliştirerek, o ülkenin sanat yapıtlarının çağdaş olmasını sağlar. Ortaya konan sanat eserleri, (Resim, heykel, grafik ürünler, mimarlık yapıları, endüstri ürünleri tasarımları) o ülkede iyi yetişmiş, çağdaş bir eğitimden geçirilmiş sanatçılarca gerçekleştirilir. Sanat evrenselidir ve uluslararası ortak bir dildir. Ancak bu eserler o toplumun karakteristik özelliklerini de yansıtır. Ve o toplumun malıdır. O ülkede uygulanan eğitimin düzeyi de sanat yapıtlarına yansır.*

Endüstrileşme süreci içerisinde, sanat dalları, beliren gereksinimler doğrultusunda artmaktadır. Artan sanat dallarına uygun düzeyli bir sanat eğitimi yöntemi uygulamak zorundayız. Elektronik çağı diye nitelendirebileceğiniz çağınıza ülke olarak ayak uydurabilmemiz için özgür bir ortamda, bilimin ve tekniğin desteğiyle çağdaş bir sanat eğitimi sistemi uygulamak zorundayız.

Gelişmiş toplumlarda, sanat eğitiminin herkese, küçük yaşlardan başlayarak, yetişkinlere kadar sürekli olarak verilmekte olduğunu görüyoruz. Bu süreklilik, eğitim politikaları ile önceden saptanmakta, çağdaş teknolojik ve endüstriyel gelişmeler, çağdaş gereksinimler gereği, sanat dallarının da yeni, çağdaş yöntemlerle öğretilmesine özen gösterilmektedir. Sanat bir etkileşimdir. Temelleri sağlam atılmış bir eğitim sistemi mevcutsa, yeni kuşakların bu gelişme ve değişimlere ayak uydurmaları, eski yapıların üzerine bir şeyler koymaları daha kolay olmaktadır. Teknolojideki hızlı gelişmeler sonucunda toplumlararası iletişim artmaktadır.

Sanat eğitiminin öteki bilim dalları, inançlar ve kültürel düzey ile de ilişkisi vardır. Sanat özgür düşüncenin ürünüdür. Geri düşünce ve bağımlılık ortamında sanat gelişemez, ürün veremez. Ürün verse de, ortaya konan ürünlerin sanat değeri ve çağdaşlığı tartışma götürür. Sanat eğitiminin çağdaş olmasını sağlayan en önemli unsurlardan birisi kültürdür.

Kendi seçtiği sanat dallarından birinde uzmanlaşmış bir kişi, eğitim yöntemlerini de iyi bilmek koşuluyla, sanatın aslını öğrencilerine daha iyi anlatabilir, öğretebilir. “Sanat bir etkileşim olayıdır” demiştik. Sanat Eğitimcisi kendi dalında, kişilikli bir sanatçı ise, sürekli olarak kendi dalı ile ilgili yapıtlar veya çalışmalar ortaya koyacaktır. Öğrencilerine ve çevresine örnek olacak, onları etkileyecektir.”(Çıplakkılıç, Nihan,(2019), Cumhuriyet Dönemi Türk Grafik Sanatları Tarihi ve Halis Biçer' in Grafik Çalışmaları, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ)

Yaptıkları çalışmalarla, düşündüklerini geçmiş kültür birikimleriyle anlamlandıran bir sanatçıdır. Sanatın ve eğitimin sorunların giderilmesi açısından, grafik tasarım sanatının yanı sıra yapmış olduğu yağlıboya, suluboya gibi resimsel konularda da ürünler vermiştir. Prof. Halis Biçer' in sanatı ve düşünceleri, grafik sanatında taklit ve kopyacılığa karşı çıkan, ulusallık ve evrensellik düzeyinde adımlar atan, Türk grafik sanatını günümüze taşıyan usta-çırak ilişkisini bizlere öğreten isimlerdendir. Köy enstitüsü mezunu olan sanatçımız, kendi kültürünü benimseyerek yola çıkmış, yaptığı çalışmalarda doğallığı ve içtenliği yakalamıştır.

5.RESİM ÇALIŞMALARI VE FOTOĞRAF ÇEKİMLERİ İLE İLGİLİ SANATI

5.1.HALİS BİÇER' İN RESİM ÇALIŞMALARI

Resim sanatı herhangi bir konunun, bir düşüncenin ve bir kavramın çizgilerle, renklerle anlatım biçimidir. Resim duygularımızı anlatmanın en iyi yoludur. Karakalem olsun, suluboya, guaj veya yağlı boya olsun hepsinin verdiği haz, mutluluk ve renk armonisi çok farklıdır. O yüzden yapılan resimler sosyo-ekonomik açıdan, kültürel ve sosyal yapının elverdiği sürede duyguları, düşünceleri bilinçli ve kararlı bir şekilde dile getirmek gerekir. Sanatçımızın da yapmış olduğu resimler, kendine özgü stiliyle ve belli disiplin çerçevesinde seçtiği anlatım yoludur. Prof. Halis Biçer' in yapmış olduğu resimler göz önüne alındığında günün koşullarına göre dikkate alınacak olursa, yapmış olduğu birçok resim ve eserde renk bütünlüğü, tasarlanan konunun soyutlanarak anlam kazanması oldukça dikkat çekicidir.

(Bkz Resim 1) Öğrencilik yıllarında yapmış olduğu portre resim karakalem çalışması olarak oran-orantı ve yalın ayrıntılarıyla çizgi etkileri çok başarılıdır.

Resim 1: Halis Biçer' in 15 Yaşlarında Aynaya Bakarak Yaptığı Portre Resim

Resim 2: Halis Biçer' in Sahne Dekoru İçin Yapmış Olduğu Resim

(Bkz Resim 3) Halis Biçer' in, eşi için yapmış olduğu suluboya resim de, renklerin biraraya gelmesiyle güzel bir manzara görüntüsü sağlanmıştır. Sanatçımızın sevmiş olduğu insana duyduğu samimiyetten kullandığı isim imzasını çalışmayla bütünleştirmiştir. Kağıdın beyazını ustalıkla kullanan sanatçı, paspartu boşluğunu iyi bir şekilde kullanmıştır. Resimdeki renkler oldukça canlı ve birbiriyle uyumludur.

Resim 3: Halis Biçer Eşi İçin Yaptığı Suluboya Resim

(Bkz Resim 4) Yapılan bu çalışmanın etrafında kontur etkileri vardır. Renkler uyumlu bir şekilde kullanılmış ve ışık-gölge olayı suluboyanın etkisiyle güzel bir şekilde kullanılmıştır.

Resim 4: Halis Biçer 1982’ de Yaptığı Suluboya Resim

(Bkz Resim 5) Yatay ve dikeylerin bir arada kullanıldığı, renk uyumundaki açıklık ve koyuluk etkisi çok iyi verilmiştir. Suluboya tadının renk geçişindeki dağılımı estetikdir.

Resim 5: Halis Biçer’ in 1989 da Yaptığı Suluboya Resim

(Bkz Resim 6) Mürekkebin etkisiyle yapılan portre çalışmasının etkisi güzel bir şekilde verilmiştir. Anlatılmak istenen izleyiciye çok estetik bir şekilde sunulmuştur. Fırça darbeleri planlı ve kombinasyon bütünlüğü sağlanmıştır. Bakıldığında ne olduğu hemen anlaşılan bir portre resim çalışmasıdır.

Resim 6: Halis Biçer' in Varlık Yayınları İçin Yapmış Olduğu Lavi Çalışması
Bayraklaşan Atatürk Kitabı,1963 ve Renkli Fon Kartonü Üzerindeki Lavi Çalışma
Örnekleri

Resim 7: Halis Biçer Yazı ve Resim Efektinin Muhteşem Birleşimi

Resim 8: Halis Biçer Ağaç Oyma “Kendi Portresi”

(Bkz Resim 9) Halis Biçer’ in yaptığı yağlıboya tablolarında ki renk geçişlerinin uyumu ve dağılımı uyumlu bir şekilde yansıtılmıştır. Bundan da anlaşılacağı üzere sanatçımız sadece grafik, amblem-logo, yazı, kaligrafi sanatçısı değil, bunun yanında suluboya, yağlıboya, oyma çeşitleri gibi bütün sanat eğitimi üzerine her türlü eğitimi almış bir kişidir. Halis Biçer’ in çalışmalarında da görüldüğü üzere, her alanda kendini geliştirmiş, kültürlü ve eğitim düzeyi yüksek bir kişidir.

Resim 9: Halis Biçer Yağlıboya Tablo

(Bkz Resim 10) Yapılan bu yağlıboya tablo çalışmasında, sanki Van Gogh’ un buğday tablosunda uçan kuşları anımsatan renk armonisini görmekteyiz. Soyut bir etkiyle yapılan bu çalışma renk geçişinin uyumlu ve soft geçişin bir anlatımıdır.

Resim 10: Halis Biçer 1998' de Yaptığı Renk Armonisi Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 11) Yataylar üzerindeki dikeyler, kaligrafik hareketleri soyut bir biçimde adeta tipografik dengeyi renkli bir biçimde tualde görmekteyiz. Aralardaki kontur etkileri geçişin uyumunu göstermektedir.

Resim 11: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 12) Sanatçımızın yapmış olduğu bu renkli çalışmalar, adeta bir dalganın içinde renklerin ahenkle birleşimini sağlayarak dans ediyor. Renk uyumundaki geçişlerin yumuşak ve estetik açısından göze hoş bir görüntü sağlamaktadır. Sanatçımız Halis Biçer, yağlıboya tabloda da başarılı olduğunu görüyoruz. Yapılan bu soyut resimdeki tarla etkisi güzel bir şekilde verilmiştir. Sanki bir rüzgarın, bir fırtınanın etkisini görürken, bazen bir kadeh etkisi görülür. İnsan figürünü anımsatan yatay ve dikeylerde yapılan yorumlar da her baktıkça değişir.

Resim 12: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 13) Bir bina etkisi veren bu yağlıboya tabloda yatay ve dikeyler sert bir şekilde kullanılmıştır. Renk arasındaki konturlar, sonsuzluğa uzanan bir keskinliği ifade etmektedir. Açık-koyu etkisi birbirini dengelemektedir.

Resim 13: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

Resim 14: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 15) Sanatçının arayış içinde olduğunu gösteren soyut sanatın güzelliğini gösterir. Tek şablon üzerinde durmadığını sanatçımızın karmaşık duygularla yapmış olduğu adeta bir renk armonisini anımsatmaktadır.

Resim 15: Halis Biçer, 1991'de Yaptığı Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 16) Sanatçımız sanki uçaktan tarlaları izleme etkisini vermek istemiştir. Kuşbakışı görüntünün renk geçişi iyi bir etki göstermektedir.

Resim 16: Halis Biçer 1998'de yaptığı Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 17) Sanatçımız ağırlıklı olarak kullandığı mavi rengin renk geçişleri etkilidir. Mavinin üzerindeki turuncu ve sarı renk dikkati pencere şekline yönlendirmektedir. Sanki bir odada hapis kalan bir insanın çılgınlıklarını anlatıyor gibi.

Resim 17: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

(Bkz Resim 18) Karmaşık duygular içindeki renklerin uyumu estetikdir. Adeta bir bulut içerisinde kalmış eski bir çerçevenin anıları anlatması gibi resmedilmiştir. Kayıp giden anıların renklere karıştığı bir renk armonisini anlatmaktadır.

Resim 18: Halis Biçer Yağlıboya Tablosu

5.2. HALİS BİÇER'İN FOTOĞRAF ÇEKİMLERİ

Fotoğraf kelimesi foto(ışık)+graf(çizim) kelimelerinin birleşmesinden oluşur. Fotoğraf, ışık ile çizmek olarak tanımlanır. Fotoğraf, cisimlerden yansıyan elektromanyetik radyasyonun toplanıp odaklanmasıyla oluşturulur. Fotoğraf makinesi, Camera Obscura denilen karanlık kutu ve iğne deliği görüntüsü mantığına dayanır. Bu bir fizik kuralıdır. Çok küçük bir delikten geçen ışık, karanlık ortamın karşı yüzeyine ters olarak düşer. Görüntünün ters olması ışığın delikten geçerken kırılmasından kaynaklanır. İşte, yüzeyinde küçük bir delik olan ister küçük, (sandık büyüklüğünde) ister büyük (Oda büyüklüğünde) Camera Obscuralar, (karanlık kutular) günümüzün modern fotoğraf makinelerinin atalarıdır.(T.C. Millî Eğitim Bakanlığı,2013)

(Bkz Resim 19) Halis Biçer' in kendine ait olan bu fotoğraf çekimleri perspektif açıdan ışığı güzel yansıtmıştır. Grafik alanında nitelikli tasarım gücüne sahip olan sanatçının fotoğraf alanında da yaratıcı düşüncüyü ortaya koyduğu gözlemlenmiştir.

Resim 19: Halis Biçer, 1958' deki Kendi Fotoğraf Makinası İle İlk Çekimi

Resim 20: Halis Biçer, Tarihçi-Yazar Reşat Ekrem Koçu (Akbank Fotoğraf Yarışması 2.lık Ödülü 1978)

Resim 21: Halis Biçer Fotoğraf Çekimi

Resim 22: Halis Biçer Manzara Çekimi

Resim 23: Halis Biçer Ayrıntılı Ağaç Fotoğrafı

Resim 24: Halis Biçer Pamukkale Travertenini Fotoğraf Çekimi

(Bkz Resim 24-25) Sanatçımızın en büyük özelliği farklı gözle bakması ve görmesidir. Halis Biçer gözüyle görmesidir. Sanatçımız, herkesin baktığı açıdan bakmayarak, farklılığı görerek yakalamıştır. Halis Biçer; 'Herkes geneli görür, ama sanatçı özeli görür.' diyerek farkındalık yaratmıştır. Sanatçımız fotoğrafta dengeyi iyi kurmuştur.

Resim 25: Halis Biçer Pamukkake Travertenlerinden Fotoğraf Çekimi

(Bkz Resim 26) Sıradan bir yapıyı, modern bir mimari gibi gören sanatçı, postmodern bir mimari gözüyle görmüştür. Işığın yukarıdan gelmesiyle ayrıntılı bir çekim yapılmıştır. Sanatçımızın bu çekiminde siyah-beyaz dengesini çok iyi kurgulamış ve hepsinden önemlisi güzel bir kompozisyon yakalamıştır.

Resim 26: Halis Biçer Ayrıntılı Fotoğraf Çekimi

(Bkz Resim 27) Tripotu alarak, içerde ışığı kapatan sanatçı, lojmandaki evinin penceresinden Turgut Özal Hastanesinin inşaat yapımını çekmiştir. Şimşegin düşmesi önemli değil, dikey bir düzlemin yatay bir düzleme düşmesini izlemek çok önemli. Esas önemli olan o dönemde 36'lık çeken fotoğraf makinasıyla anı yakalamaktır. Güzel bir görüntü yakalayan sanatçımız fotoğraf alanında da iyi olduğunu görmekteyiz.

Resim 27: Halis Biçer Fotoğraf Çekimi

Resim 28: Halis Biçer Karlı Ağaç Dalı Fotoğrafı

(Bkz Resim 29) Renk uyumu ve ışık dengesi fotoğrafa güzel yansımıştır. Önemli olan farklılığı yakalamaktır. Sanatçımız da fotoğrafta harikalar yaratarak izleyiciye sunmuştur. Farklı bakış açısını yakalayan sanatçımız, deniz kabuğundaki ayrıntıyı çok iyi görselleştirmiştir.

Resim 29: Halis Biçer Deniz Kabuğu Fotoğrafları Çekimi

(Bkz Resim 30) 23 nisan çocuklarını çok iyi gözlemleyen ve renk bütünlüğünü sağlayan bir fotoğraf açısıdır. Çocukların bütün masumiyetini yansıtmıştır. Çocukların perspektif açıdan uzaklık ve yakınlık derecesi, hepsinin aynı renk giyinmesi fotoğrafa farklı açıdan bakıldığını göstermektedir.

Resim 30: Halis Biçer 23 Nisan Çocuk Bayramı Fotoğrafından Bir Ayrıntı

(Bkz Resim 31) Uzak-yakın ilişkisi çok iyi yakalanmıştır. Balık tutan insanların denizdeki sandallarla olan kompozisyon dengesi iyi yakalanmıştır. Sandalın başında biten kompozisyon ve küreklerin yarım çekilmesi fotoğrafın akışını bozmamıştır.

Resim 31: Halis Biçer Çekimiyle, 1968' de Haliç Fotoğrafı

Resim 32: Halis Biçer, Kendi Bahçesinden Fotoğraf Çekimleri

6.SONUÇ

Sonuç olarak, Prof. Halis Biçer' in yaptığı eserler incelenmiş, kendisiyle çalışmaları ve düşünceleri hakkında görüşülmüştür. Grafik tasarım sanatçısı olarak bilinen sanatçımız,

kaligrafi ve grafik tasarım alanında kendini ispatladığı gibi resim ve fotoğraf alanındaki birikimleriyle de kendini gösteren bir isim olmuştur. Resimlerinde, biçimsel formlar kullanarak, görselliği ve estetik kombinasyonu değişik biçimlerde kullanmıştır. Fotoğraflarındaki ışık ayarları ve görsel sunumları değişik açıdan yaptığı düzenlemeler de estetik değer taşımaktadır.

Mesleğinde tecrübeli, üretken, yenilikçi, sabırlı ve çağdaş düşüncelere sahiptir. Her zaman yeni biçimler yaratma çabası güden, görsel algıda başarılı bir sanatçıdır. Ayrıca düşündüklerini geçmiş kültür birikimleriyle anlamlandırmış ve çalışmalarına yansıtmıştır. Sanatında özellikle özgünlük ve özgün yaratıcılığın savunucularından olmuştur. Halis Biçer, sanatında taklit ve kopyacılığa karşı çıkmıştır. Köy enstitüsü mezunu olan sanatçımız, kendi kültürünü benimseyerek yola çıkmış, yaptığı çalışmalarda doğallığı ve içtenliği yakalamıştır. Türk grafik sanatının önemini vurgulayarak eğitimini sürdürmüştür. Türk grafik sanatına yenilikler katarak, çağdaşlığı, özgünlüğü ve yaratıcılığı ön planda tutan bir sanatçı olmuştur.

Prof. Halis Biçer' in hayatını ve çalışmalarını, tez çalışması olarak bana yaptırın, desteğini, bilgisini esirgemeyen ve kütüphanesini açarak bilgi kaynağını bana sunan Prof. Dr. İsmail AYTAÇ hocama çok teşekkür ederim. Bu makalemden faydalananak Halis Biçer' in başarılı olan resim ve fotoğraf çalışmalarını yorumlayarak anlatmaya çalıştım.

KAYNAKLAR

- Görüşme: 14 Nisan 2018 tarihinde, Sanatçının “Yenişehir Mah. Ataşehir / İstanbul” adresindeki evinde kendisiyle yaptığımız görüşmeden derlenmiştir.
- Çıplakkılıç, N.,(2018), Cumhuriyet Dönemi Türk Grafik Sanatları Tarihi ve Halis Biçer' in Grafik Çalışmaları, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları(Tezli YI), Elazığ
- Çıplakkılıç, N., (2020), ‘Halis Biçer’ in Grafik Sanatına Katkıları’, İstanbul Aydın Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Lisansüstü Öğrencileri Sanat ve Tasarım Sempozyumu&Sergisi, 11-12.05.2020, Bildiri Basım Aşamasında, İstanbul
- Selvi, S., “Prehistorik Sanat”, Sanat Atlası, Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2010,s.38-39
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Grafik Ve Fotoğraf, Grafik/Fotoğrafta Güncel Yaklaşımlar, Ankara, 2013